

Sygn. akt I CSK 3720/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa K. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 15 października 2021 r., sygn. akt V ACa 413/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz adwokata P. S. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 października 2021 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację powoda K. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 1

kwietnia 2021 r., którym oddalone zostało jego powództwo skierowane przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w K. o zapłatę.

U podstaw oddalenia powództwa i apelacji legło stwierdzenie, że warunki odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności - w okolicznościach sprawy - nie naruszały jego dóbr osobistych, nie uzasadniały zatem zasądzenia na jego rzecz żądanego zadośćuczynienia.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie „czy w szczególności niezapewnienie skazanemu ciepłej bieżącej wody, a także wielokrotne przenoszenie skazanego z celi do celi oraz umieszczenie zlewu poza kąpielnią sanitarną może stanowić naruszenie dóbr osobistych skazanego”.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymogów. Skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. We wniosku nie przeprowadzono analizy orzecznictwa i poglądów doktryny. Argumentacja skarżącego jest ogólnikowa, jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu w opozycji do stanowiska prawnego Sądu drugiej instancji. Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. Ponadto, silnie kazuistyczny sposób jego ujęcia wskazuje, że jest ono osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. W takim ujęciu sprowadza się do kwestionowania prawidłowości stosowania przez Sąd Apelacyjny prawa materialnego przytoczonego w podstawach skargi, przez odmowę udzielenia powodowi ochrony jego dóbr osobistych.

Niezależnie od powyższego problematyka mająca być podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest przedmiotem bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego, a uzasadnienie wniosku nie dostarcza argumentów przemawiających za potrzebą dodatkowej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. Stwierdzono w nim między innymi, że ocena tego czy warunki wykonywania kary

pozbawienia wolności naruszają godność człowieka wymaga rozważenia wszystkich parametrów decydujących o stopniu ich uciążliwości, w tym czasu przebywania w określonych warunkach z perspektywy minimalnych potrzeb każdego człowieka, określonych przez odniesienie do przyjętych standardów odbywania kary pozbawienia wolności (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012, nr 2, poz. 15 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2013 r., I CSK 289/12, niepubl.; z 26 września 2012 r., II CSK 51/12, IC 2013, nr 12, s. 35; z 10 maja 2012 r., IV CSK 473/11, OSNC 2012, nr 12, poz. 146; i z 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13). Nie można jednak ustalić *in abstracto* stałych i sztywnych granic ochrony dóbr osobistych osób odbywających karę pozbawienia wolności na skutek nie zapewnienia wymaganych prawem warunków odbywania kary pozbawienia wolności. Sąd w każdym konkretnym wypadku będzie ustalał zakres tej ochrony.

Ubocznie dostrzeżenia wymaga, że zagadnienie prawne nie może być formułowane sprzecznie z wiążącą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.) Wynika z niej, że wielokrotne przenoszenie powoda między celami wynikało z jego niewłaściwego zachowania, ciepła bieżąca woda była skazanym zapewniona w łaźni (2 razy w tygodniu), a w celi po jej uprzednim podgrzaniu, była także możliwość przeprowadzenia w celi zabiegów higienicznych z zachowaniem niezbędnej intymności, mimo umieszczenia zlewu poza kąciakiem sanitarnym.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 14 pkt 26 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

O kosztach należnych pozwanemu Skarbowi Państwa, zastępowanemu w postępowaniu kasacyjnym przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3 i art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 8 pkt 26 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).